

**Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»**

**Методичні рекомендації для самостійного вивчення
дисципліни
“ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ”
(для магістрів)**

Київ-2018

Підготовлено кандидатом економічних наук, професором МКА В.П. Сладкевичем.

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту ННІМЕФ Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 8 від 26 лютого 2018).

Схвалено Вченою радою ННІМЕФ Міжрегіональної Академії управління персоналом

Сладкевич В.П. Методичні рекомендації для самостійного вивчення дисципліни "Інноваційні технології управління" (для магістрів). - К.: МАУП, 2018 - С.

Методична розробка містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план вивчення дисципліни "Інноваційні технології управління", методичні вказівки для самостійного вивчення кожної теми, контрольні питання, критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі, список рекомендованої літератури.

Пояснювальна записка

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми дисципліни "Інноваційні технології управління" та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів — засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, а також виявлення прогалів у системі знань із предмета "Інноваційні технології управління".

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни "Інноваційні технології управління" визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни "Інноваційні технології управління": підручником, навчальними та методичними посібниками, методичними матеріалами для самостійної роботи студентів, конспектом лекцій, тощо.

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни "Інноваційні технології управління" організовується з дотриманням низки вимог:

- обґрунтування необхідності завдань загалом і конкретного завдання зокрема;
- надання детальних методичних рекомендацій щодо виконання роботи;
- надання можливості студентам виконувати творчі роботи, які відповідають умовно-професійному рівню засвоєння знань, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань;
- підтримання постійного зворотного зв'язку зі студентами у процесі виконання самостійної роботи, що є чинником ефективності навчального середовища.

Перелік завдань для самостійної роботи, форми її організації та звітності, термін виконання та кількість балів, які можна отримати за виконання завдань, визначаються викладачем кафедри при розробці робочої навчальної програми дисципліни (розділу «Самостійна робота студентів»).

Студенти, які розпочинають вивчати дисципліну "Інноваційні технології управління", повинні бути проінформовані викладачем щодо організації самостійної роботи, її форм та видів, термінів виконання, форм контролю та звітності, кількості балів за виконання завдань.

Організація і контроль процесу та змісту самостійної роботи і її результатів здійснюються викладачами кафедри.

1. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ"

№ п/п	Назва теми
1.	Основні поняття і сутність теорії інноватики
2.	Сучасні концепції інноваційного розвитку
3.	Інноваційний процес як об'єкт управління
4.	Підприємство як основний суб'єкт реалізації нововведень
5.	Інноваційні стратегії підприємств
6.	Організаційні форми інноваційного процесу
7.	Методичні основи розробки і впровадження управлінських інновацій
8.	Система мотивації інноваційної діяльності в організації

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ КОЖНОЇ ТЕМИ

Тема 1. Основні поняття і сутність теорії інноватики

Зміст поняття «інновація». Класифікація новацій, інноваційних процесів, нововведень. Сучасні аспекти нововведень та розвиток конкуренції.

Інноваційний менеджмент як сукупність принципів, методів і форм управління інноваційними процесами та інноваційною діяльністю. Інноваційний процес та інноваційна діяльність. Особливості прийняття рішень в управлінні інноваціями.

Еволюція розвитку теорій інноваційної діяльності. Становлення теорії інноватики та її сучасні концепції.

Теми рефератів

1. Зміст поняття «інновація».
2. Класифікація новацій, інноваційних процесів, нововведень.
3. Інноваційний процес та інноваційна діяльність.
4. Еволюція розвитку теорій інноваційної діяльності.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Визначення новації.
2. Визначення інновації.

3. Ознаки, які покладені в основу класифікації інновацій.
4. Поняття про інноваційний процес.
5. Завдання інноваційного менеджменту.

Тести для самоконтролю

1. Новація - це:
 - а) художньо-конструктивне рішення виробу, яке визначає його зовнішній вигляд;
 - б) результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом;
 - в) кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок;
 - г) установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень нашого пізнання.

2. Інновація - це:
 - а) установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень нашого пізнання;
 - б) нове технічне вирішення конкретного завдання, яке дає позитивний ефект, покращує якість продукції чи змінює умови праці;
 - в) результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом;
 - г) кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок.

3. Винахід - це:
 - а) кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок;
 - б) результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом;
 - в) нове технічне вирішення конкретного завдання, яке дає позитивний ефект, покращує якість продукції чи змінює умови праці;
 - г) установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень нашого пізнання.

4. Відкриття - це:
 - а) установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень нашого пізнання;

- б) кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок;
- в) результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом;
- г) нове технічне вирішення конкретного завдання, яке дає позитивний ефект, покращує якість продукції чи змінює умови праці.

5. До інновації не відноситься:

- а) введення нового продукту;
- б) створення нового ринку товарів;
- в) реорганізація структури управління організації;
- г) винахід.

6. Існує різниця між винаходом, відкриттям і нововведенням. Наведіть правильну відповідь:

- а) відкриття здійснюється на прикладному рівні, нововведення на його основі створюється на фундаментальному рівні;
- б) відкриття чи винахід можуть бути зроблені колективно, а нововведення розробляються і впроваджуються вченим, винахідником-одинаком;
- в) відкриття чи винахід здійснюється винятково заради одержання прибутку, тоді як нововведення впроваджуються з метою одержання нових знань;
- г) відкриття або винахід можуть бути випадковими, нововведення випадково не відбуваються.

7. Яке з наведених визначень відноситься до інноваційного менеджменту?

- а) це система принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, які зв'язані з здійсненням різних аспектів інвестиційної діяльності підприємства;
- б) це прикладання знань, навичок, інструментів і методів до операцій проекту для задоволення вимог, які висуваються до проекту;
- в) це сукупність методів і форм управління інноваційним процесом, а також управління зайнятими цією діяльністю організаційними структурами та їх персоналом;
- г) це сукупність принципів, методів і засобів управління підприємством з метою підвищення ефективності виробництва і збільшення прибутку.

8. Функція прогнозування в інноваційному менеджменті спрямована на:

- а) розробку перспектив науково-технічного розвитку підприємства;
- б) досягнення майбутньої мети підприємства;
- в) розробку комплексного плану досягнення мети підприємства;
- г) розробку набору прийомів і методів з досягнення інноваційних завдань підприємства.

9. Функція планування в інноваційному менеджменті спрямована на:

- а) погодження діяльності усіх ланцюгів системи управління, апарату науково-дослідних підрозділів та окремих фахівців;
- б) розробку перспектив науково-технічного розвитку;
- в) обґрунтування основних напрямків інноваційної діяльності відповідно до розроблених прогнозів і цілей розвитку підприємства;
- г) виконання планових завдань та об'єднання людей, які сумісно виконують інноваційні плани, програми і проекти.

10. Функція координування в інноваційному менеджменті спрямована на:

- а) погодження діяльності усіх ланцюгів системи управління, апарату науково-дослідних підрозділів та окремих фахівців;
- б) розробку перспектив науково-технічного розвитку;
- в) обґрунтування основних напрямків інноваційної діяльності відповідно до розроблених прогнозів і цілей розвитку підприємства;
- г) виконання планових завдань та об'єднання людей, які сумісно виконують інноваційні плани, програми і проекти.

11. Впишіть слова, яких не вистачає у визначенні інноваційної інфраструктури: «Інноваційна інфраструктура - це сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих ..., які необхідні для ефективного здійснення інноваційної діяльності»:

- а) технополісів і технопарків;
- б) учбових закладів і підприємств;
- в) організацій і допоміжних служб (систем);
- г) підприємств і банків.

12. До допоміжних служб (систем) інноваційної діяльності не відноситься:

- а) система інформаційного забезпечення;
- б) експертизи інноваційних програм;
- в) фінансово-економічне забезпечення інноваційної діяльності;
- г) технополіси і технопарки.

Рекомендована література: [1-9, 23, 30, 37]

Тема 2. Сучасні концепції інноваційного розвитку

Періодизація суспільного розвитку з позицій теорії інновацій. Концепція технологічних укладів і їх зміни в процесі розвитку суспільства. Теорія циклічних криз німецького економіста К. Маркса, 1860-ті роки. Теорія "довгих хвиль" російського економіста М. Кондратьєва, 1920-ті роки. Дослідження американського економіста, лауреату Нобелівської премії, вихідця із України С. Кузнеця, 1970-ті роки. Неокласична теорія нововведень, 1970-ті роки (німецький економіст Г. Менш, американський економіст Р. Фостер). Концепції формування технологічних систем і дифузії

нововведень англійських економістів К. Фрімена, Дж. Кларка, Л. Суїте. Концепція технологічних систем російських економістів Д. Львова і С. Глазьева, 1970-ті роки. Теорія технологічного розриву російського економіста М. Познера. Теорія інтелектуальної технології австрійського економіста Ф. Хайєка. Теорія інноваційної економіки і підприємницького суспільства американського вченого П. Друкера. Соціально-психологічна модель (Х. Барнет, Є. Вітте, Е. Денісон).

Теми рефератів

1. Теорія циклічних криз німецького економіста К. Маркса.
2. Теорія "довгих хвиль" російського економіста М. Кондратьєва.
3. Неокласична теорія нововведень.
4. Концепції формування технологічних систем і дифузії нововведень.
5. Концепція технологічних систем.
6. Теорія технологічного розриву.
7. Теорія інтелектуальної технології.
8. Теорія інноваційної економіки і підприємницького суспільства.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Як відбувається суспільний розвиток і яка роль інновацій у ньому.
2. Розкрити циклічність економічного розвитку. Які вчені внесли найбільший внесок у розвиток теорії циклічності?
3. Охарактеризувати цикли (довгі хвилі кон'юнктури) М. Кондратьєва. Яка їх періодизація?
4. Яка роль інновацій у циклічності економічного розвитку?
5. Які характеристики і рушійні сили циклів М. Кондратьєва, С. Кузнеця, К. Жюгляра, Д. Кітчина?
6. Назвати фази циклів ділової активності.
7. У чому полягає сутність концепції технологічних укладів?
8. Які основні фази технологічного укладу?
9. Навести періодизацію та характеристики технологічних укладів (за С. Глазьевим).
10. Охарактеризувати структуру економіки України за технологічними укладами.
11. Які алгоритм і процедури вибору стратегій розвитку суб'єктів господарювання з урахуванням концепції технологічних укладів?
12. Визначити поняття екстенсивного, інтенсивного і інноваційного розвитку. Порівняти їх характеристики.
13. Охарактеризувати очікувані соціально-економічні трансформації при переході до інноваційного розвитку, що базується на інформації і знаннях.

14. Які принципи функціонування підприємства, що розвивається інноваційним шляхом?
15. Які рівні і функції управління інноваційним розвитком суб'єктів господарювання.
16. Навести схему взаємодії рівнів і механізмів управління інноваційним розвитком підприємства.
17. Які позитивні риси переходу підприємств на інноваційний шлях розвитку?

Тести для самоконтролю

1. Інновація – це:

- 1) результат діяльності щодо технічного або технологічного вирішення конкретного завдання, що дає позитивний ефект, поліпшує якість продукції чи змінює умови праці;
- 2) кінцевий результат діяльності, що спрямована на створення й використання нововведень, втілених у вигляді вдосконалених чи нових товарів (виробів чи послуг), технологій їх виробництва, методів управління на всіх стадіях виробництва і збуту товарів, які сприяють розвитку й підвищенню економічної ефективності виробництва та споживання або забезпечують соціальний чи інший ефект;
- 3) новинка, кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес тощо якісно відмінні від попереднього аналога, які є результатом інтелектуальної діяльності, завершених наукових досліджень і розробок;
- 4) роботи творчого характеру, що пов'язані з науковим пошуком, проведенням досліджень, експериментів з метою розширення наявних і отримання нових знань, втіленням їх у нові (удосконалені) вироби і технології, методи управління тощо, науковим обґрунтуванням інноваційних проектів.

2. Основний механізм розвитку економіки (за Й. Шумпетером) – це:

- 1) конкуренція, заснована на інноваціях, яка призводить до "творчого руйнування" вже сформованих галузей і ринків, а також творчість людини, новатора-підприємця, здатного втілити нові ідеї в ефективні економічні рішення;
- 2) комплекс сполучених технологічно однорідних сукупностей процесів постачання, виробництва і споживання, які пристосовані один до одного і мають однаковий техніко-технологічний рівень;
- 3) інновації, які враховують особливості певних галузей, ринків, їх сегментів чи ніш;
- 4) комплекс взаємопов'язаних ресурсів і здатності до їх реалізації, що визначає спроможність інноватора (інтелектуальну, технологічну, інформаційну, науково-дослідницьку, економічну тощо);

3. Цикли М. Кондратьєва – це:

- 1) коливання економічної кон'юнктури з періодом у 3–4 роки, які пов'язані із запізнюванням за часом (тимчасовими лагами) руху інформації, що впливає на прийняття управлінських рішень;
- 2) коливання економічної кон'юнктури з періодом у 7–11 років, протягом яких спостерігається коливання не просто в рівні завантаження існуючих виробничих потужностей (і, відповідно, в обсязі товарних запасів), але й коливання в обсягах інвестицій в основний капітал;
- 3) хвилеподібні коливання економічної кон'юнктури тривалістю 40–60 років, які пов'язані з НТП і спричинені різного роду нововведеннями (в основному, найважливішими – базисними), вони розподіляються в часі нерівномірно і з'являються групами (кластерами);
- 4) часові лаги між прийняттям інвестиційних рішень і зведенням відповідних виробничих потужностей (а також між зведенням і запуском відповідних потужностей), при цьому додатковий лаг формується й між спадом попиту й ліквідацією відповідних виробничих потужностей.

4. Технологічний уклад – це:

- 1) сучасна концепція національної конкурентоспроможності, що базується на ефективній реалізації у світовому поділі праці порівняльних інноваційних переваг, причому не стільки природних (статичних), які забезпечені географічним розташуванням, наявною ринковою інфраструктурою, продуктивними силами тощо, а вирішальною мірою, – динамічних, які створюються в процесі формування конкурентної інноваційної політики;
- 2) комплекс сполучених самодостатніх і самовідтворювальних технологічних сукупностей на однорідній технологічній базі, які розглядаються як автономний ланцюжок однорідних технологічних процесів виготовлення будь-якої продукції, об'єднаний із суміжними технологічними процесами в галузях постачальників і галузях-споживачів;
- 3) початок формування нових технологічних сукупностей (вони спричинені впровадженням базисних інновацій), які радикально відрізняються від традиційного технологічного оточення, нові технологічні сукупності не створюють самовідтворювальної цілісності і поєднані з традиційними;
- 4) основа виникнення, розвитку і зміни технологічних систем, що ґрунтується на базисних інноваціях, які поєднують у собі досягнення науки і техніки, втілені в нові товари, технології, методи управління тощо і сукупності споживчих властивостей, що відповідають наявним і прогнозованим запитам споживачів.

5. Ядро відомих технологічних укладів у порядку їх виникнення становлять:

- 1) паровий двигун, верстати; текстильні машини; двигун внутрішнього згорання, нафтохімія; електродвигуни, сталь; мікроелектронні компоненти; інформаційна революція;

2) текстильні машини; паровий двигун, верстати; електродвигуни, сталь; двигун внутрішнього згорання, нафтохімія; мікроелектронні компоненти; інформаційна революція;

3) текстильні машини; паровий двигун, верстати; двигун внутрішнього згорання, нафтохімія; електродвигуни, сталь; інформаційна революція; мікроелектронні компоненти;

4) паровий двигун, верстати; текстильні машини; електродвигуни, сталь; двигун внутрішнього згорання, нафтохімія; мікроелектронні компоненти; інформаційна революція.

Рекомендована література: [1-9, 12, 35]

Тема 3. Інноваційний процес як об'єкт управління

Поняття інноваційної діяльності, її різновиди і складові. Фундаментальна наукова діяльність. Прикладні науково-дослідні розробки. Проектно-конструкторська, науково-технічна, виробнича інноваційна діяльність. Оцінка факторів впливу зовнішнього і внутрішнього середовища на інноваційну діяльність.

Характеристика інноваційної інфраструктури. Ринок новацій. Ринок інвестицій. Ринок чистої конкуренції нововведень.

Роль держави у створенні механізму регулювання інноваційною діяльністю. Державна інноваційна політика. Методи реалізації інноваційної політики (методи прямого та опосередкованого державного регулювання інноваційною діяльністю).

Теми рефератів

1. Поняття інноваційної діяльності, її різновиди і складові.
2. Фундаментальна наукова діяльність.
3. Прикладні науково-дослідні розробки.
4. Проектно-конструкторська, науково-технічна, виробнича інноваційна діяльність.
5. Оцінка факторів впливу зовнішнього і внутрішнього середовища на інноваційну діяльність.
6. Характеристика інноваційної інфраструктури.
7. Ринки новацій, інвестицій та чистої конкуренції.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Розкрийте у зошиті поняття інноваційної діяльності, її різновиди і складові.
2. Проаналізуйте фундаментальну наукову діяльність.
3. Роз'ясніть сутність прикладних науково-дослідних робіт.
4. Роз'ясніть сутність проектно-конструкторських робіт.

5. Оцініть фактори впливу зовнішнього і внутрішнього середовища на інноваційну діяльність.
6. Опішіть інноваційною інфраструктуру.
7. Розкрийте сутність ринку новацій, інвестицій та чистої конкуренції.

Тести для самоконтролю

1. Інноваційний процес це:
 - а) пошук необхідних інвестиційних ресурсів, відбір ефективних об'єктів (інструментів) інвестування, формування збалансованої інвестиційної програми і забезпечення її реалізації;
 - б) вкладення капіталу в усіх його формах у різні об'єкти (інструменти) з метою одержання прибутку;
 - в) послідовний ланцюг подій, у ході яких інновація розвивається від ідеї до конкретного продукту, технології, структури або послуги і поширюється у господарській практиці та суспільній діяльності;
 - г) цілеспрямований упорядкований процес обчислювання вартості об'єкту у грошовому еквіваленті з урахуванням факторів, які впливають на вартість у конкретний момент часу в умовах конкретного ринку.

2. Яка стадія в інноваційному процесі є першою?
 - а) комерціалізація нововведення;
 - б) прикладні дослідження;
 - в) дослідно-конструкторські роботи;
 - г) фундаментальні дослідження.

3. Яка стадія в інноваційному процесі є другою?
 - а) комерціалізація нововведення;
 - б) прикладні дослідження;
 - в) дослідно-конструкторські роботи;
 - г) фундаментальні дослідження.

4. Яка стадія в інноваційному процесі є третьою?
 - а) комерціалізація нововведення;
 - б) прикладні дослідження;
 - в) дослідно-конструкторські роботи;
 - г) фундаментальні дослідження.

5. Яка стадія в інноваційному процесі є четвертою?
 - а) комерціалізація нововведення;
 - б) прикладні дослідження;
 - в) дослідно-конструкторські роботи;
 - г) фундаментальні дослідження.

6. В інноваційному процесі дослідно-конструкторські роботи спрямовані на:
 - а) впровадження новації у практичну діяльність та її дифузю;

- б) розробку нових продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- в) проектування, виготовлення, та випробування продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- г) вивчення теоретичних основ певних процесів і явищ.

7. В інноваційному процесі комерціалізація нововведення спрямована на:

- а) впровадження новації у практичну діяльність та її дифузію;
- б) розробку нових продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- в) проектування, виготовлення, та випробування продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- г) вивчення теоретичних основ певних процесів і явищ.

8. В інноваційному процесі прикладні дослідження спрямовані на:

- а) впровадження новації у практичну діяльність та її дифузію;
- б) розробку нових продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- в) проектування, виготовлення, та випробування продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- г) вивчення теоретичних основ певних процесів і явищ.

9. В інноваційному процесі фундаментальні дослідження спрямовані на:

- а) впровадження новації у практичну діяльність та її дифузію;
- б) розробку нових продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- в) проектування, виготовлення, та випробування продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- г) вивчення теоретичних основ певних процесів і явищ.

10. Інноваційний процес на окремому підприємстві не включає:

- а) визначення потреби в інноваціях;
- б) збір інформації про нововведення;
- в) проведення фундаментальних досліджень;
- г) попередній вибір нововведення.

Рекомендована література: [1-9, 24, 40]

Тема 4. Підприємство як основний суб'єкт реалізації нововведень

Аналіз інноваційних можливостей організації: оцінка інноваційного середовища; стан інноваційного, науково-технічного потенціалу; аналіз параметрів впливу зовнішнього і внутрішнього середовища, аналіз ресурсних та інвестиційних можливостей; оцінка технологій та виробничих процесів щодо їх здатності до впровадження новацій; оцінка соціально-організаційних можливостей. Аналіз конкурентних переваг організації.

Система планування інновацій, сутність і основні види. Науково-технічне прогнозування. Сутність проектного управління. Організаційно-технологічна підготовка виробництва новацій. Організація НДДКР. Аналіз і прогнозування

науково-технічного і організаційно-технологічного рівня виробництва. Управління якістю і конкурентоспроможністю нової продукції.

Управління витратами в інноваційній діяльності. Склад і структура інноваційних витрат, їх зв'язок із стратегією інноваційних змін. Класифікація витрат на інновації за типами інноваційної діяльності, джерелами її фінансування. Облік витрат за стадіями інноваційного циклу.

Темати рефератів

1. Конкурентні переваги організації.
2. Науково-технічне прогнозування.
3. Управління якістю і конкурентоспроможністю нової продукції.
4. Управління витратами в інноваційній діяльності.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Проаналізуйте конкурентні переваги організації.
2. Розкрийте сутність системи планування інновацій.
3. Розкрийте роль науково-технічного прогнозування.
4. Розкрийте сутність проектного управління.
5. Розкрийте особливості управління якістю і конкурентоспроможністю нової продукції.

Тести для самоконтролю

1. Контракт на придбання або виготовлення обладнання є складовою частиною:
 - а) ініціативного проекту;
 - б) проекту розвитку матеріально-технічної бази наукових досліджень;
 - в) проекту створення інформаційних систем;
 - г) проекту утворення центрів колективного користування.

2. Розробка технічного завдання здійснюється на:
 - а) початкової стадії життєвого циклу товару;
 - б) вибору напрямків досліджень;
 - в) теоретичних та експериментальних досліджень;
 - г) аналізу та оцінки результатів.

3. Експертиза інвестиційних проектів проводиться у цілях:
 - а) ефективного використання коштів в інтересах отримання прибутку;
 - б) запобігання створення об'єктів, які порушують права фізичних та юридичних осіб і держави;
 - в) ефективного використання бюджетних коштів.

4. Екологічна експертиза формулює висновки про:
 - а) коригування проекту;
 - б) можливість реалізації проекту;
 - в) неможливість реалізації проекту;

г) доцільність фінансування проекту бюджетними коштами.

5. Екологічна експертиза може проводитися:

- а) місцевими органами влади;
- б) фізичними особами по особистій ініціативі;
- в) державними та суспільними комісіями.

6. У состав комісії державної екологічної експертизи включаються:

- а) представник замовника;
- б) представник організації розробника проекту;
- в) нештатні експерти;
- г) штатні експерти.

7. Суспільна екологічна експертиза проводиться:

- а) в обов'язковому порядку;
- б) по ініціативі громадян;
- в) по ініціативі суспільних організацій;
- г) по ініціативі органів місцевого самоврядування.

Рекомендована література: [1-9, 23, 30, 37]

Тема 5. Інноваційні стратегії підприємств

Сутність, зміст і особливості інноваційної стратегії, її зв'язок з корпоративною та функціональними стратегіями підприємства. Завдання інноваційної стратегії. Фактори, що впливають на інноваційну стратегію підприємства. Типи інноваційних стратегій: за напрямками нововведення; за цілями і темпами розвитку підприємства; за витратами на розробку нової продукції та за її якістю. Стратегія першопроходця. Патентно-ліцензійна стратегія підприємства. Процес розробки і реалізації інноваційної стратегії. Механізми активації інноваційного потенціалу персоналу. Організаційні форми підприємств-інноваторів.

Теми рефератів

1. Огляд наукових публікацій за темою курсу.
2. Практика застосування ринкових інноваційних стратегій провідними підприємствами.
3. Практика застосування технологічних інноваційних стратегій провідними підприємствами.
4. Практика застосування продуктових інноваційних стратегій провідними підприємствами.
5. Практика застосування організаційно-управлінських інноваційних стратегій провідними підприємствами.
6. Практика застосування виробничих інноваційних стратегій провідними підприємствами.

7. Узагальнення сучасного досвіду застосування інноваційних стратегій провідними компаніями світу.
8. Специфіка застосування інноваційних стратегій підприємствами України.

Контрольні питання і завдання

1. Сутність, зміст інноваційної стратегії та її зв'язок з іншими функціональними стратегіями компанії.
2. Розкрийте особливості інноваційної стратегії організації.
3. Зміст та особливості традиційної, імітаційної, оборонної, наступальної, опортуністичної інноваційних стратегій.
4. Зробіть порівняльну характеристику віолентної, патієнтної, комутантної, експлерентної інноваційних стратегій організацій.
5. Зміст процесу розробки і реалізації інноваційної стратегії підприємства.
6. Які фактори необхідно враховувати при виборі і оцінці інноваційної стратегії?
7. В чому полягають переваги і ризики організації, що застосовують інноваційні стратегії?
8. Розкрийте порядок розробки і реалізації інноваційного проекту.
9. Розкрийте зміст показників економічної активності інноваційної стратегії.
10. Організаційні форми і механізми інноваційного бізнесу.
11. Запропонуйте можливі варіанти інноваційної стратегії підприємства (підприємство – на ваш вибір).
12. Розробіть перелік заходів на реалізацію інноваційної стратегії (підприємство і тип інноваційної стратегії – на ваш вибір).

Контрольні тести

Варіант 1

1. За змістом із сферою застосування інноваційні стратегії розподіляються на:
 - 1) технологічну, ринкову, продуктову, організаційно-управлінську;
 - 2) силову, стратегію ніші, поєднуючу, піонерську;
 - 3) віолентну, патієнтну, комутантну, експлерентну;
 - 4) традиційну, пристосування, імітаційну, наступальну, оборонну.
2. Здійснення масового виробництва, вихід на масовий ринок з власною, або придбаною за відповідними угодами інноваційною продукцією великими організаціями і компаніями проводиться в межах:
 - 1) експлерентної стратегії;
 - 2) комутантної стратегії;
 - 3) патієнтної стратегії;
 - 4) віолентної стратегії;

3. Комплекс правил, методів і засобів пошуку перспективних для організації напрямів розвитку науково-технічних досліджень, ресурсної політики для їх реалізації – це:
 - 1) інноваційна політика;
 - 2) інноваційний проект;
 - 3) інноваційна стратегія;
 - 4) інноваційна програма.
4. Підприємство, яке створюється для впровадження ризикових інноваційних технологій, називається:
 - 1) бізнес-інкубатором;
 - 2) венчурною фірмою;
 - 3) технопарком;
 - 4) технополісом.
5. Пристосування до умов попиту місцевих ринків, діяльність в нішах, які не встигли зайняти інші фірми – “віоленти” і “патієнти” здійснюється в межах:
 - 1) експлерентної інноваційної стратегії;
 - 2) комутантної інноваційної стратегії;
 - 3) силової інноваційної стратегії;
 - 4) поєднуючої інноваційної стратегії.

Варіант 2

1. Фірми, які першими виходять на ринок з радикально інноваційним продуктом, застосовують:
 - 1) комутантну стратегію;
 - 2) експлерентну стратегію;
 - 3) патієнтну стратегію;
 - 4) віолентну стратегію.
2. Комплекс дій, які забезпечують досягнення мети, а також система організаційно-правових і розрахунково-фінансових документів, необхідних для здійснення певних дій – це:
 - 1) інноваційна стратегія;
 - 2) інноваційна політика;
 - 3) інноваційна програма;
 - 4) інноваційний проект.
3. За особливостями конкурентної поведінки фірм інноваційні стратегії розподіляються на:
 - 1) технологічну, ринкову, продуктову, економічну, інші;
 - 2) віолентну, патієнтну, комутантну, експлерентну;
 - 3) традиційну, пристосування, імітаційну, наступальну, оборонну;
 - 4) силову, стратегію ніші, поєднуючу, піонерську.
4. Пристосування до вузьких сегментів великих ринків за рахунок спеціалізації нової і модернізованої продукції з унікальними характеристиками застосовується середніми і потужними фірмами в межах:

- 1) інноваційної патієнтної стратегії;
 - 2) віолентної (силової) стратегії;
 - 3) стратегії ніші;
 - 4) комутантної інноваційної стратегії.
5. Цілісний науково-виробничий комплекс, створений на базі окремого міста, це:
- 1) технопарк;
 - 2) бізнес інкубатор;
 - 3) технополіс;
 - 4) венчурна фірма.

Рекомендована література: [1-9, 27, 31, 39]

Тема 6. Організаційні форми інноваційного процесу

Принципи організації інноваційних процесів за циклом «дослідження - виробництво - дифузія – комерціалізація». Види наукових, проектних та інноваційних організацій. Роль академічного та освітянського секторів. Зміст понять «технопарк», «технополіс», «інкубатор інновацій».

Організація виконання НДДКР і інформаційне забезпечення інноваційних процесів. Організація впровадження та трансферту наукових інновацій. Малий інноваційний бізнес, життєвий цикл і тенденції розвитку. Особливості менеджменту в наукових організаціях і малих інноваційних підприємствах.

Інноваційні венчурні фонди. Роль венчурного бізнесу в розвитку інноваційної діяльності.

Науково-технічне співробітництво. Форми інтеграції науки і виробництва. Конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій. Види виробничої та технологічної кооперації.

Темі рефератів

1. Організаційна діяльність на державному рівні управління інноваційним процесом.
2. Організаційна діяльність на підприємницькому рівні управління інноваційним процесом.
3. Організаційні структури та форми впровадження інновацій у бізнес.
4. Технопарки.
5. Технополіси.
6. Фінансово-промислові групи.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Організаційні форми малих інноваційних фірм та їх основні функції.
2. Роль технопарків у стимулюванні малого інноваційного підприємництва.
3. Законодавча база технопарків в Україні.

4. Принципи побудови фінансово-промислових груп в Україні.
5. Організація технологічного ланцюжка ФПГ.
6. Конкурсний добір учасників технологічного ланцюжка ФПГ.

Тести для самоконтролю

1. До переваг функціональної структури інноваційної організації відноситься:
 - а) досягається функціональна ізольованість підрозділів;
 - б) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні;
 - в) досягається простота в управлінні інноваційного проекту;
 - г) співробітники мають чітку перспективу кар'єрного росту і професійного розвитку.

2. До недоліків функціональної структури інноваційної організації відноситься:
 - а) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні;
 - б) порушується принцип єдиновладдя;
 - в) стимулюється функціональна ізольованість;
 - г) співробітники не мають чіткої перспективи кар'єрного росту і професійного розвитку.

3. До переваг матричної структури інноваційної організації відноситься:
 - а) досягається функціональна ізольованість підрозділів;
 - б) реалізується пряма підлеглисть керівнику інноваційного проекту;
 - в) зберігаються всі переваги функціональної структури;
 - г) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні.

4. До недоліків матричної структури інноваційної організації відноситься:
 - а) порушується принцип єдиновладдя;
 - б) стимулюється функціональна ізольованість;
 - в) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні;
 - г) співробітники не мають чіткої перспективи кар'єрного росту і професійного розвитку.

5. До переваг дивізійної структури інноваційної організації відноситься:
 - а) інноваційний проект має цілісний горизонтальний напрямок взаємодії співробітників;
 - б) порушується принцип єдиновладдя;
 - в) досягається простота в управлінні інноваційного проекту;
 - г) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні.

6. До недоліків дивізійної структури інноваційної організації відноситься:

- а) стимулюється функціональна ізоляція;
- б) порушується принцип єдиновладдя;
- в) виникає проблема розподілу повноважень між керівництвом інноваційного проекту і керівництвом функціональних підрозділів;
- г) необхідність утримання відносно великого управлінського апарату.

7. Технопарк - це:

- а) організаційна структура, яка об'єднує банки, підприємства, торгові організації, науково-дослідні центри, вищі навчальні заклади і пов'язує їх єдиним технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
- б) цілісний науково-виробничий комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі навчальні заклади на базі конкретного міста;
- в) науково-виробничий територіальний комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі навчальні заклади;
- г) складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.

8. Технополіс - це:

- а) організаційна структура, яка об'єднує банки, підприємства, торгові організації, науково-дослідні центри, вищі навчальні заклади і зв'язує їх єдиним технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
- б) цілісний науково-виробничий комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі навчальні заклади на базі конкретного міста;
- в) науково-виробничий територіальний комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі навчальні заклади;
- г) складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.

9. Фінансово-промислова група - це:

- а) організаційна структура, яка об'єднує банк, підприємства, торгові організації, науково-дослідні центри, вищі навчальні заклади і пов'язує їх єдиним технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
- б) цілісний науково-виробничий комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі навчальні заклади на базі конкретного міста;
- в) науково-виробничий територіальний комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі навчальні заклади;
- г) складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.

умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.

10. Інкубатор - це:

- а) організаційна структура, яка об'єднує банки, підприємства, торгові організації, науково-дослідні центри, вищі учбові заклади і зв'язує їх єдиним технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
- б) цілісний науково-виробничий комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади на базі конкретного міста;
- в) науково-виробничий територіальний комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади;
- г) складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.

11. Інкубатор - це:

- а) джерело кредитів для малих інноваційних фірм;
- б) експериментальне підприємство;
- в) учбовий заклад для підприємців;
- г) учбовий заклад для наукових співробітників.

12. Сучасний науково-виробничий територіальний комплекс «Сіліконова долина» в США є:

- а) технопарком;
- б) технополісом;
- в) фінансово-промисловою групою;
- г) інкубатором.

13. Основною метою створення технопарків та технополісів є:

- а) ефективне використання державного базового фінансування інноваційної продукції;
- б) ефективне використання державного проектно-цільового фінансування інноваційної продукції;
- в) досягнення тісного територіального зближення наукового потенціалу країни та промислового виробництва;
- г) організація конкурсного відбору інноваційних проектів.

14. З метою розвитку технопарків та технополісів у перші роки їх існування на цих територіях державою створюється:

- а) пільговий конкурсний режим відбору інноваційних проектів;
- б) пільговий податковий режим;
- в) пільгове бюджетне фінансування;
- г) пільгове проектно-цільове фінансування.

15. Центральним ланцюгом технопарків та технополісів є:

- а) вищий навчальний заклад;
- б) науково-дослідний інститут;
- в) банк;
- г) експериментальне підприємство.

16. Учасником фінансово-промислової групи в Україні обов'язково є:

- а) вищий навчальний заклад;
- б) науково-дослідний інститут;
- в) банк;
- г) торговельне підприємство.

17. Фінансово-промислову групу в Україні очолює:

- а) Фонд держмайна України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) головне підприємство, яке виготовляє кінцеву продукцію;
- г) банк.

18. Згідно з Законом України «Про промислово-фінансові групи в Україні»:

- а) фінансово-промислова група та її учасники є юридичними особами;
- б) усі учасники фінансово-промислової групи є самостійними юридичними особами;
- в) тільки фінансово-промислова група є юридичною особою;
- г) у фінансово-промисловій групі юридичною особою є тільки головне підприємство.

19. Фінансово-промислова група створюється:

- а) за постановою Кабінету Міністрів України;
- б) за рішенням Фонду держмайна України;
- в) за рішенням Мінекономіки України;
- г) за Генеральною угодою про сумісну діяльність, яка підписується керівниками всіх підприємств-ініціаторів.

20. Фінансово-промислова група ліквідується:

- а) за постановою Кабінету Міністрів України;
- б) за рішенням Фонду держмайна України;
- в) за рішенням Мінекономіки України;
- г) за генеральною угодою, яка підписується керівниками всіх підприємств-ініціаторів.

Рекомендована література: [1-9, 24, 35, 37]

Тема 7. Методичні основи розробки і впровадження управлінських інновацій

Типи і властивості управлінських інновацій. Організаційне проектування. Бенчмаркінг. Реінжиніринг бізнес-процесів. Інформатизація управління бізнес-процесами в організації. Реструктуризація підприємства. Франчайзинг. Подолання опору управлінським інноваціям.

Темі рефератів

1. Типи і властивості управлінських інновацій.
2. Організаційне проектування.
3. Бенчмаркінг.
4. Реінжиніринг бізнес-процесів.
5. Інформатизація управління бізнес-процесами в організації.
6. Реструктуризація підприємства.
7. Франчайзинг.
8. Подолання опору управлінським інноваціям.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Розкрийте основні типи і властивості управлінських інновацій.
2. Покажіть зміст і порядок проведення організаційного проектування.
3. Розкрийте зміст, мету, види і порядок проведення бенчмаркінгу.
4. Реінжиніринг бізнес-процесів.
5. Розкрийте роль і зміст інформатизації управління бізнес-процесами в організації.
6. Завдання і порядок проведення реструктуризації підприємства.
7. Покажіть зміст, завдання, види і порядок застосування франчайзингу в організації.
8. Подолання опору управлінським інноваціям.

Рекомендована література: [1-9, 22, 35-37]

Тема 8. Система мотивації інноваційної діяльності в організації

Поняття про мотивацію, її необхідність в управлінні. Місце мотивації в системі управління, її зв'язок з іншими функціями менеджменту. Сутність і класифікація колективів, стадії їх формування і розвитку. Мотиваційний аспект взаємодії особистості та колективу. Особливості мотивації різних типів колективів. Формування команди. Лідерство при реалізації інноваційних проектів і програм. Мотивація інноваційної активності персоналу. Інноваційна культура і її роль у формуванні інноваційно-

сприятливого середовища на підприємстві. Конфлікти і методи їх вирішення в ході реалізації інноваційних проектів.

Темати рефератів

1. Поняття про мотивацію, її необхідність в управлінні.
2. Лідерство при реалізації інноваційних проектів і програм.
3. Мотивація інноваційної активності персоналу.
4. Інноваційна культура і її роль у формуванні інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві.
5. Конфлікти і методи їх вирішення в ході реалізації інноваційних проектів.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Дати визначення управлінських форм та важелів управління при прийнятті рішень у команді інноваційного проекту.
2. Які існують підходи до відбору персоналу проектної команди та його мотивації?
3. Чим відрізняється лідерство і керування в проектній команді? Які основні стилі управління менеджера інноваційного проекту?
4. Як відбувається делегування повноважень менеджером інноваційного проекту?
5. Що таке інноваційна культура і яка її роль у формуванні інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві?
6. Охарактеризувати функції інноваційної культури: трансляційну, селекційну, інноваційну.
7. Які принципи формування інноваційної культури?
8. Визначити поняття конфлікту у проектній команді. Які основні типи конфліктів та їх наслідки?
9. Назвати типи трудових цінностей наукових працівників проектних команд.
10. Охарактеризувати способи управління конфліктами: міжособистісні, структурні.

Тести для самоконтролю

Варіант 1

1. Предметом вивчення мотиваційного менеджменту як навчальної дисципліни є:

- а) потреби, мотиви і стимули працівників;
- б) управління мотивацією персоналу сучасних організацій;
- в) окремі працівники, підрозділи, організації.

2. Дайте визначення поняттю «мотивація»:

- а) це процес формування цілей і завдань організації;

- б) це процес спонукання себе і інших до продуктивної діяльності;
- у) це процес встановлення взаємозв'язків між посадовцями підприємства.

3. Мотивація пов'язана з такими функціями менеджменту, як:

- а) планування, організація, контроль, ухвалення рішень;
- б) виробнича, фінансова, маркетингова, кадрова;
- в) методологічна, пізнавальна, практична, прогностична.

4. Зв'язок функції планування з мотивацією персоналу проявляється в наступному:

- а) залучення підлеглих до процесу виконання розроблених цілей позитивно впливає на їх мотивацію;
- б) залучення підлеглих до процесу розроблення цілей сприяє їх мотивації;
- в) при високій (глибокій) структурі управління організації у персоналу розвивається пасивність та інерційність дій.

5. Управління мотивацією вважається складним процесом, тому що:

- а) людина в один і той же момент може мати декілька різних потреб;
- б) потреби людей змінюються залежно від ситуації;
- в) існує багато способів задоволення однієї і тієї ж потреби.

Варіант 2

1. Мотивація – це процес:

- а) порівняння запланованого з реально досягнутим;
- б) визначення цілей і завдань організації;
- в) спонукання себе та інших до діяльності.

2. Які завдання може вирішувати керівник підприємства за допомогою мотивації?

- а) контролювати роботу підлеглих;
- б) привертати і утримувати на підприємстві кращих працівників;
- в) стимулювати підлеглих до продуктивнішої роботи.

3. Про складність управління мотивацією свідчать наступні обставини:

- а) неясність мотивів поведінки людей;
- б) відсутність можливостей у керівників стимулювати підлеглих;
- в) ситуативний характер потреб працівників;
- г) циклічний характер потреб працівників.

4. Вплив прийняття рішень на мотивацію персоналу проявляється в наступному:

- а) залучення підлеглих до процесу прийняття рішень завжди позитивно впливає на їх мотивацію;
- б) участь в прийнятті рішень задовольняє потреби персоналу в захищеності та безпеці;

в) участь в прийнятті рішень задовольняє потреби персоналу в належності до організації, повазі, самореалізації.

5. Мотиваційний менеджмент як наука виконує наступні функції:

- а) стимулюючу, підтримки відповідальності, винагороди;
- б) методологічну, пізнавальну, практичну, прогностичну;
- в) планування, організації, контролю, комунікації.

Варіант 3.

1. Вкажіть особливості впливу великих груп на мотивацію людей:

- а) ослаблення мотивації в порівнянні з невеликими групами;
- б) посилення мотивації в порівнянні з невеликою групою;
- в) зростання особистої відповідальності за ухвалені рішення в порівнянні з невеликою групою;
- г) активна участь всіх співробітників в роботі великої групи.

1. Вкажіть на правильні думки щодо особливостей мотивації формальних колективів:

- а) формальні колективи створюються за рішенням керівництва;
- б) формальні колективи створюються на основі загальних інтересів, симпатій, поглядів;
- в) офіційний керівник формального колективу одночасно є неформальним лідером;
- г) у формальному колективі не існує групових норм.

2. Вкажіть на правильні думки щодо особливостей неформальних груп:

- а) вони створюються по розпорядженню керівництва, для вирішення творчих завдань;
- б) всі працівники формальної організації одночасно входять до різних неформальних груп;
- в) керівники не повинні допускати створення неформальних груп у своїх підрозділах;
- г) у неформальній групі може бути декілька неформальних лідерів.

4. Вкажіть на особливості мотивації неформальних груп:

- а) мотивація визначається тільки впливом формальних правил, норм, керівництва;
- б) мотивація в значній мірі визначається груповими нормами, впливом неформальних лідерів;
- в) інтереси і мотиви неформальної групи повинні співпадати з інтересами і мотивами формальної організації;
- г) спрямованість проти цілей і завдань офіційного керівництва.

5. За характером внутрішніх зв'язків колективи класифікуються на:

- а) постійні, тимчасові;

- б) формальні, неформальні;
- в) однорідні, різнорідні;
- г) групи «Х», «У», «Z».

Рекомендована література: [1-9, 12, 15-17]

3. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ПО КУРСУ

1. Поняття новація і інновація.
2. Типи інновацій.
3. Визначення функції інноваційного менеджменту.
4. Структура інноваційного процесу.
5. Організація науково-дослідних і досвідно-конструкторських робіт.
6. Принципи інноваційного процесу.
7. Фактори успішності і невдач нововведень.
8. Життєвий цикл інновацій. Інноваційна інфраструктура.
9. Еволюція технологічних укладів.
- 10.Періодизація суспільного розвитку з позицій теорії інновацій.
11. Концепція технологічних укладів і їх зміни в процесі розвитку суспільства.
- 12.Теорія циклічних криз німецького економіста К. Маркса.
13. Теорія "довгих хвиль" російського економіста М. Кондратьєва.
14. Неокласична теорія нововведень.
- 15.Концепції формування технологічних систем і дифузії нововведень.
- 16.Концепція технологічних систем.
17. Теорія технологічного розриву.
18. Теорія інтелектуальної технології.
19. Теорія інноваційної економіки і підприємницького суспільства.
- 20.Поняття інноваційної діяльності, її різновиди і складові.
21. Фундаментальна наукова діяльність.
22. Прикладні науково-дослідні розробки.
23. Проектно-конструкторська, науково-технічна, виробнича інноваційна діяльність.
24. Оцінка факторів впливу зовнішнього і внутрішнього середовища на інноваційну діяльність.
- 25.Характеристика інноваційної інфраструктури.
- 26.Роль держави у створенні механізму регулювання інноваційною діяльністю.
27. Державна інноваційна політика.
28. Методи прямого та опосередкованого державного регулювання інноваційної діяльності.
- 29.Взаємодія організації і нововведень.
30. Аналіз інноваційних можливостей організації.
- 31.Аналіз конкурентних переваг організації.

32. Структури науково-дослідних і проектних організацій (лінійна, функціональна, матрична, дивізійна).
33. Система планування інновацій, сутність і основні види.
34. Науково-технічне прогнозування.
35. Сутність проектного управління.
36. Організаційно-технологічна підготовка виробництва новацій.
37. Організація НДДКР.
38. Аналіз і прогнозування науково-технічного і організаційно-технологічного рівня виробництва.
39. Управління якістю і конкурентоспроможністю нової продукції.
40. Управління витратами в інноваційній діяльності.
41. Склад і структура інноваційних витрат, їх зв'язок із стратегією інноваційних змін.
42. Класифікація витрат на інновації за типами інноваційної діяльності, джерелами її фінансування.
43. Сутність, зміст і особливості інноваційної стратегії, її зв'язок з корпоративною та функціональними стратегіями підприємства.
44. Завдання інноваційної стратегії.
45. Фактори, що впливають на інноваційну стратегію підприємства.
46. Типи інноваційних стратегій.
47. Стратегія першопроходця.
48. Патентно-ліцензійна стратегія підприємства.
49. Процес розробки і реалізації інноваційної стратегії.
50. Механізми активації інноваційного потенціалу персоналу.
51. Організаційні форми підприємств-інноваторів.
52. Принципи організації інноваційних процесів за циклом «дослідження - виробництво - дифузія – комерціалізація».
53. Види наукових, проектних та інноваційних організацій.
54. Технопарки.
55. Технополіси.
56. Фінансово-промислові групи.
57. Інкубатори. Малі фірми.
58. Організація виконання НДДКР і інформаційне забезпечення інноваційних процесів.
59. Організація впровадження та трансферту наукових інновацій.
60. Малий інноваційний бізнес, життєвий цикл і тенденції розвитку.
61. Особливості менеджменту в наукових організаціях і малих інноваційних підприємствах.
62. Інноваційні венчурні фонди.
63. Роль венчурного бізнесу в розвитку інноваційної діяльності.
64. Науково-технічне співробітництво.
65. Форми інтеграції науки і виробництва.
66. Конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій.
67. Види виробничої та технологічної кооперації.
68. Типи і властивості управлінських інновацій.

69. Бенчмаркінг.
70. Реінжиніринг бізнес-процесів.
71. Інформатизація управління бізнес-процесами в організації.
72. Реструктуризація підприємства.
73. Франчайзинг.
74. Подолання опору управлінським інноваціям.
75. Лідерство при реалізації інноваційних проектів і програм.
76. Мотивація інноваційної активності персоналу.
77. Інноваційна культура і її роль у формуванні інноваційно-сприятливого середовища на підприємстві.
78. Конфлікти і методи їх вирішення в ході реалізації інноваційних проектів.
79. Функцій, які відображують зміст інноваційної діяльності.
80. Взаємодія організації і нововведень.
81. Базові (генеральні) управлінські цінності організації.
82. Інноваційність, як управлінська цінність організації.
83. Типи змін в організації.
84. Причини опору змінам в організації.
85. Заходи подолання опору нововведенням в організації.
86. Наступальна інноваційна стратегія організації.
87. Захисна інноваційна стратегія організації.
88. Імітаційна інноваційна стратегія організації.
89. Патентно-ліцензійна діяльність організації.
90. Структури науково-дослідних і проектних організацій.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДСУМКОВОМУ КОНТРОЛІ

Контроль знань по дисципліні "Інноваційні технології управління" складається з двох блоків планових заходів:

1. поточний контроль знань студентів;
2. підсумковий контроль знань студентів.

Порядок оцінювання знань студентів
за результатами вивчення дисципліни

№ з/	Форма оцінювання знань	Кількість балів	Результат
1	Оцінювання поточної роботи в семестрі, в т. ч. :	від 0 до 40 балів в т. ч.:	
1.1	Виконання обов'язкових завдань: 1) систематичність та активність роботи протягом семестру 2) виконання завдань для самостійного опрацювання	до 20 балів, з них: 1) до 10 балів 2) до 10 балів	
1.2	Проходження модульного контролю знань	до 20 балів	
2	Оцінювання письмової екзаменаційної роботи	від 0 до 60 балів	проходження підсумкового контролю знань по дисципліні і одержання підсумкової оцінки

Бали за результатами поточного контролю в сумі та по доданках, а також за результатами оцінювання письмової екзаменаційної роботи виставляються числом, кратним «5».

Загальна підсумкова оцінка (в балах) складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на іспит. На іспиті студент повинен набрати не менше 30 балів.

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі письмового іспиту за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає 3 питання.

Відповідь на кожне питання білета оцінюється окремо з диференціацією в 20, 10, 0 балів.

Відповідь на кожне з питань білета оцінюється в:
20 балів — якщо:

- відповідь студента містить повне, розгорнуте, правильне та ис тано ане викладення матеріалу;
- виявляє при цьому високі знання студентом усієї програми навчальної дисципліни, його вміння користуватися різноманітними методами наукового аналізу суспільних і правових явищ, виявляти їх характерні риси та особливості;
- відображає чітко знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку і взаємодії, правильне формулювання відповідних тлумачень;
- свідчить про знання назв і змісту передбачених програмою нормативно-правових актів (для найважливіших — необхідно знати рік їх прийняття);
- містить аналіз змістовного матеріалу, порівняння різних поглядів на дану проблему, самостійні висновки студента, формулювання та аргументацію його точки зору;
- містить, поряд із теоретичним матеріалом, фактичні дані (статистичні, результати судової практики і т. ін.), їх оцінку та порівняння; логічно і граматично правильно викладена;

10 балів — якщо студент дав відповідь на поставлене запитання, однак вона має хоча б один з таких недоліків:

- є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
- є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів, нечіткі характеристики відповідних явищ;
- не є аргументованою: не містить посилань на нормативно-правові акти (у разі необхідності), інші джерела, аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій і т. ін.; недостатньо використано дані юридичної практики, інший фактичний і статистичний матеріал;
- свідчить про наявність прогалин у знаннях студента;
- викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень;

0 балів — якщо студент не відповів на поставлене запитання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента або їх безсистемність та поверховість, не вміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни.

Результат письмового іспиту складається з суми балів, одержаних за всі питання. В разі, коли відповіді студента оцінені менше ніж у 30 балів, він отримує незадовільну оцінку за результатами іспиту (тобто 0 балів).

Загальне підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі (в діапазоні від 0 до 40 балів) та результатів письмового іспиту (не менше 30 і не більше 60 балів) за 100-бальною системою з подальшим переведенням в традиційну систему за 4-бальною шкалою та шкалою ECTS для фіксації оцінки в нормативних документах.

Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
85—100	5 (відмінно)	A
80	4 (добре)	B
65—75		C
60	3 (задовільно)	D
50—55		E
30—45	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	PX
0—25	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивчення дисципліни	P

Для реєстрації оцінки за шкалою ECTS в екзаменаційних відомостях вводиться спеціальна графа «Оцінка за шкалою ECTS»

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Економіка й організація інноваційної діяльності: підручник / За ред. О.І. Волкова, М.П. Денисенка. — К.: Професіонал, 2011. — 960 с.
2. Ілляшенко С.М. І44 Інноваційний менеджмент : Підручник. – Суми : ВТД —Університетська книга, 2010. – 334 с.
3. Ілляшенко С.М. Товарна інноваційна політика : підручник. / С. М. Ілляшенко, Ю. С. Шипуліна. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2007. – 281 с.
4. Ковалев Г Д. Основы инновационного менеджмента: Учебник для вузов /Под ред. проф. В.А. Швандара. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 330 с.
5. Стадник В.В. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: Підручник / В.В.Стадник, Й.А. Йохна. – К.: Хмельницький: ХНУ, 2011 - 332с.
6. Організація та управління інноваційною діяльністю: підручник / за ред. проф. Перерви П. Г., проф. Меховича С. М., проф. Погорєлова М. І. – Х. : НТУ "ХП", 2008. – 1025 с.
7. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов. 5-е изд. - СПб.: Питер. 2005.
8. Федулова Л. І. Інноваційна економіка: Підруч. для студ. вищ. навч. закл.. - К. : Либідь, 2006. - 480с.
9. Чухрай Н., Патора Р. Товарна інноваційна політика: управління інноваціями на підприємстві: підручник / Н. Чухрай, Р. Патора. – К. : КОНДОР, 2006. – 398 с.

Додаткова література

10. Балабанова Н. В. Суспільство знань та інновацій: шлях до майбутнього України. – К.: Арістей, 2007. – 104 с.
11. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. Видання 3-є, вип. та доп. / За редакцією В.О.Василенко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
12. Волков О., Денисенко М., Гречан Л. Економіка та організація інноваційної діяльності. - К.: ЦУЛ, 2007. 662 с.
13. Волков О., Денисенко М., Гречан Л. Інноваційний розвиток промисловості України. К.: КИТ, 2006. -648 с
14. Гольдштейн Г.Я. Стратегический инновационный менеджмент: Учебное пособие. – Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2004.
15. Гохберг Ю.О. Управління нововведеннями на підприємствах. – Донецьк: Донецький національний університет, 2004. – 231 с.

- 16.Гриньова А. Б. Організація та управління науково-дослідними і дослідно-конструкторськими розробками на підприємстві: Монографія. — Харків: ВД "Ижжк". -2004. - 156 с.
- 17.Грузнов И.И. Механизмы интенсификации обновления продукции монография / И. И. Грузнов. - Одесса : ОНПУ, 2004. - 288 с.
- 18.Гуржій А. М., Каракай Ї.О. Б., Петренко З.О, та ін. Інноваційна діяльність в Україні: Монографія. К.: УкрШТЕІ, 2006. - 152 с.
- 19.Дорофиев В. В., Калинович С. В., Жеребьев Я. И. Рынок инноваций: Учеб. пособ. - Макеевка: ДоиПЛСЛ, 2006. - 360 с.
- 20.Егоров И. ДО. Наука и инновации в процессах социально-экономического развития. - К., 2006. - 334 с
- 21.Захарченко В.И. Нововведения: мотивация, моделирование, эффективность : монография / В. И. Захарченко. - Одесса : ОИУМ, 2002. - 278 с.
- 22.Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: Проблеми, концепції, методи. – Суми: Університетська книга, 2008. – 278с.
- 23.Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід : монографія / М. П. Денисенко, Л. І. Михайлова, І. М. Грищенко та ін. ; за ред. д.е.н., проф., акад. М. П. Денисенка, д.е.н., проф. Л. І. Михайлової. – Суми : ВТД "Уні-верситетська книга", 2008. – 1050 с.
- 24.Інноватика / Б. В. Гринев, В. А. Гусев. - Харьков: "Институт монокристаллов", 2004. - 452 с.
- 25.Інновационная экономика : монография. – 2-е изд., [испр. и доп.] / Дынкин А., Иванова Н., Грачев М. и др. – М. : Изд-во "Наука", 2004. – 352 с.
- 26.Інновационный менеджмент: учебное пособие / под ред. д.э.н., проф. Л. Н. Оголевой. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 238с
- 27.Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. Л. І. Федулової. - К.: Основа, 2005. - 552 с.
- 28.Йохна М.А. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посіб. / М.А. Йохна, В.В. Стадник. — К.: Академія, 2011. — 400 с.
- 29.Краснокутська Н.С. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2003. - 502 с.
- 30.Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку : монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2006. – 728 с.
- 31.Меркулов М.М. Науково-технологічний розвиток і управління інноваціями / М. М. Меркулов. - Одеса : Фенікс, 2008. - 344 с.
- 32.Микитюк П. // Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2007. - 298 с.
- 33.Скібіцький О.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент: Навч. посібник – К.: ЦУЛ, 2009,-408 с.
- 34.Стадник В., Йохна М. Інноваційний менеджмент. - К.: Академвидав, 2006.

35. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2005. – 582 с.
36. Провайдинг інновацій: підручник / [М. П. Денисенко, А. П. Гречан, М. В. Гаман та ін.] ; за ред. проф. М. П. Денисенка. – К. : "Видавничий дім "Професі-онал", 2008. – 448 с.
37. Тычинский А.В. Управление инновационной деятельностью компаний: современные подходы, алгоритмы, опыт. – Таганрог: ТРТУ, 2006.
38. Управление инновационными проектами: Учеб. пособие /Под ред. проф. В.Л. Попова. - М.: ИНФРА-М, 2007.
39. Шипулина Ю. С. Инновационный потенциал предприятия / Потенциал инновационного развития предприятия : монография / Ю. С. Шипулина ; под ред. д.э.н., проф. Козьменко С.Н., Сумы : Деловые перспективы, 2005. – 256 с.
40. Шумпетер Й. Теория экономического развития. - М.: Прогресс, 1992. - 231 с.
41. Щербань В. М. Товарно-інноваційна політика: Навч. носіб. / В. М. Щербань, Л. Л. Козубенко. К.: Кондор, 2006. - 396 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	
1. Методичні вказівки для самостійного вивчення кожної теми.....	
2. Навчально-тематичний план вивчення дисципліни.....	
3. Контрольні питання по курсу.....	
4. Критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі.....	
5. Список рекомендованої літератури.....	